

تقویم محلی آذربایجان شرقی ثبت ملی شد

مدیرکل میراث فرهنگی و گردشگری آذربایجان شرقی از ثبت «گاه شمار محلی آذربایجان شرقی» در فهرست میراث ناملموس آثار ملی کشور خبر داد.

گاه شمار آذری، آیینی مقدس برای زمان‌سنجی

تقویم محلی آذربایجان شرقی ثبت ملی شد

مدیرکل میراث فرهنگی و گردشگری آذربایجان شرقی از ثبت «گاه شمار محلی آذربایجان شرقی» در فهرست میراث ناملموس آثار ملی کشور خبر داد.

به گزارش خبرگزاری فارس از تبریز، تراب محمدی ظهر امروز در گفت‌وگو با خبرنگاران اظهار کرد: آیین‌ها و رسوم مردم آذربایجان شرقی از دیرباز با رویدادهای طبیعی و کیهانی همراه بوده و با توجه به طلوع و غروب ستارگان، حرکات خورشید، ماه و دیگر اجسام سماوی سنجیده می‌شدند.

وی مهم‌ترین شاخص این دانش و گاه‌شمار را باورها و اعتقاداتی دانست که مردم با آنها عجین شده‌اند و افزود: در گذشته مردم بر اساس این تقویم، برنامه ریزی فعالیت‌های اقتصادی و فرهنگی خود را انجام می‌دادند.

وی بیشتر رسوم و آداب محلی را بر اساس همین گاه‌شمار دانست و تشریح کرد: در این تقویم، هنگامی که فصل بهار آغاز می‌شود، روز 25 فروردین (در تقویم محلی نیسان)، مردم در تمام نقاط آذربایجان شرقی منتظر آمدن باران می‌مانند.

مدیرکل میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری استان یادآور شد: در آذربایجان شرقی گاه‌شمار و حساب و کتاب سال، ماه و ایام در میان روستائیان مرتبط با نوع معیشت ایشان اعم از کشاورزی، دامداری و شرایط اقلیمی است که دانش و تجربه انسانی نیز در این زمینه دخیل بوده است.

محمدی با اشاره به اینکه این گاه‌شماری نیز همچون سایر تقویم‌ها بر چهار فصل سه ماهه متکی است و هر یک از فصول و ماه‌ها نام خاصی برای خود دارند، اظهار کرد: فصل‌ها در این زبان به ترتیب یاز (بهار)، یای (تابستان)، پائیز (پاییز) و قئش (زمستان) نامیده می‌شوند.

وی افزود: هر یک از ماه‌ها نیز در میان مردم تقسیماتی همچون چهار روز اول فروردین (به نماد چهار فصل سال و بر اساس در نظر گرفتن شرایط جوی) و 10 روزه یا دهلیزه (ده روز اول فروردین) دارند که طی این ایام هوا رو به سردی می‌گراید.

محمدی تشریح کرد: ««گئچی قیران» (سرماي اواسط اردیبهشت که موجب مرگ و میر بزها می‌شود)، ««یایین قیخ بنشی» (چهل و پنجم تابستان و اوج گرما)، ««قویروق دوغدی»، ««کلوز»، «چله کوچک وچله بزرگ، چار چار، اوغری نفس و دوغری نفس نیز از دیگر تقسیمات و روزهای این تقویم هستند.

این مقام مسئول هر یک از این ایام و ماه‌ها را ضمن داشتن معانی و مفاهیم خاص، دارای داستان‌ها، باورها و اعتقاداتی نیز در بین مردم عنوان کرد و گفت: در آذربایجان شرقی، ماه‌های قمری را ««ملت آیلاری» (ماه‌های ملت) و ماه‌های شمسی را ««دولت آیلاری» (ماه‌های دولتی) می‌خواندند.

محمدی یادآور شد: در روستاها تقویم زراعی و دامداری که از یک نوع تقویم محلی نشأت گرفته براساس فصول و شرایط جوی تهیه شده است همچنین در گذشته معمولا افراد باسواد و قرآن‌خوان‌ها تقویم‌نامه هجری و قمری را به مردم یاد می‌دادند.

وی با تأکید بر اینکه این نوع گاه‌شماری در اغلب نقاط آذربایجان شرقی با تفاوت بسیار کم مرسوم بوده است، تصریح کرد: هرچند در دو سه دهه اخیر گاه‌شماری‌های محلی جای خود را به تقویم رسمی داده‌اند اما در نقاط عشایری و روستایی کم و بیش این میراث معنوی همچنان دایر است.

محمدی با بیان اینکه هنوز گاه‌شماری محلی در زندگی اجتماعی و فرهنگی مردم تاثیر قابل ملاحظه‌ای دارد، اظهار کرد: با ثبت ملی این آیین، اقدامات و راهکارهای حفاظتی همچون مستندسازی، تحقیق، حفظ وضع موجود، حمایت، ترویج، ارتقاء و احیاء در رابطه با #171& گاه‌شماری محلی آذربایجان شرقی» انجام خواهد گرفت.